مجله نوین سلامت
دوره سوم، شماره ۲، پاییز و زمستان ۱۳۹۷، صفحه ۱۰-۱

NOVIN Health Journal

مروری

بررسی تأثیر آوای قرآن کریم بر میزان درد و اضطراب زایمان: یک مطالعه مروری

ملیحه نورالله پور شیاده (MSc)[۱و۲]، صغری خانی (PhD)[۱و۲*]

دریافت: ۹۷/۰۵/۱۹ اصلاح: ۹۷/۱۰/۱۰ پذیرش: ۹۷/۱۰/۱۹

چکیده

سابقه و هدف: زایمان طبیعی یکی از زیباترین رویدادهای زندگی هر زن و در عین حال یک واقعیت تنش‌زا است. درد زایمان شدیدترین دردی است که اکثر زنان در طول زندگی خود با آن مواجه می شوند، بنابراین کاهش درد زایمان با کمک انجام روشهای کاهش درد زایمان، تمایل مادران را برای انجام زایمان به روش طبیعی افزایش خواهد داد، به طوری که در بسیاری از کشورها به ویژه کشورهای پیشرفته، اداره و کنترل لیبر و همچنین تبدیل زایمان به یک تجربه ی خوشایند با حداقل درد، به یکی از مهمترین چالش های نظام سلامت، تبدیل شده است. لذا این مطالعه با هدف مروری بر تاثیر آوای قرآن کریم بر میزان درد و اضطراب زایمان، انجام شد.

روش کار: در این مطالعه ی مروری، مقالات چاپ شده به زبان انگلیسی و فارسی در پایگاه های اطلاعاتی SID، Iranmedex، Magiran، IranDoc، Library Cochrane، MEDLINE/PubMed، Scopus، Science Direct و Google Scholar با استفاده از کلید واژه های موسیقی درمانی، آوای قرآن کریم، درد زایمان و اضطراب زایمان تا ماه می سال ۲۰۱۸ مورد جستجو قرار گرفتند.

یافته ها: یافته های مطالعه حاضر نشان می دهد که استماع صوت قرآن کریم بر کاهش استرس، اضطراب، ترس از زایمان، شدت درد و طول مدت زایمان و همچنین راحتی بیشتر مادر، تحمل بهتر درد زایمان توسط مادران، بهبود علایم حیاتی مادر و جنین، افزایش رضایت مندی مادران از زایمان طبیعی و جلوگیری از سزارین های بی مورد، موثر است.

نتیجه گیری: می توان از روش شنیدن آوای قرآن کریم به عنوان یک تکنیک آسان، ارزان و غیر تهاجمی برای کاهش اضطراب، درد و طول مدت زایمان در مادران و راحتی بیشتر مادر و جلوگیری از سزارین های بی مورد، استفاده کرد. ایجاد شرایط و امکانات مساعد در بیمارستانها می تواند ضمانت اجرایی خوبی جهت به کارگیری این روش، باشد.

واژه‌های کلیدی: موسیقی درمانی، آوای قرآن کریم، درد زایمان، اضطراب زایمان

۱. مرکز تحقیقات سلامت جنسی و باروری، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران
۲. گروه مامایی و بهداشت باروری، دانشکده پرستاری مامایی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران.

* **نویسنده مسئول:** صغری خانی
آدرس: مرکز تحقیقات سلامت جنسی و باروری، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران
تلفن: ۹۸ ۹۱۱۱۱۲۰۶۳۹ +
پست الکترونی: khanisog343@gmail.com

مقدمه

زایمان طبیعی یکی از زیباترین رویدادهای زندگی هر زن و درعین‌حال یک واقعیت تنش‌زا است. تحمل درد زایمان نشان‌دهنده بالاترین قدرت یک زن بوده و در شکل‌گیری ارتباط عاطفی بین مادر و نوزاد مؤثر می‌باشد (۱). بنا به تعریف انجمن بین‌المللی مطالعه درد، درد احساسی ناخوشایند و تجربه‌ای ذهنی – عاطفی است که با آسیب بافتی همراه می‌باشد. درحالی‌که انواع دیگر درد نشانه آسیب است، اما درد زایمان با دیگر دردها تفاوت دارد و ناشی از آسیب یا بیماری نیست (۲).

در طی زایمان، عضلات رحم منقبض‌شده و به دنبال آن گیرنده‌های عصبی در نواحی لگنی، احشایی و لومبوساکرال تحریک‌شده و موجب بروز درد می‌شود. درد زایمان شدیدترین دردی است که اکثر زنان در طول زندگی خود با آن مواجه می‌شوند (۳). شدت درد زایمان به‌قدری است که موجب بروز هیجانات جدی و آشفتگی در مادر و همچنین اختلال در سلامت روان وی، می‌شود. علاوه بر این به دلیل بروز عوارض جسمانی ناشی از این درد نظیر افزایش مصرف اکسیژن، کاهش خون‌رسانی به رحم و به دنبال آن کاهش اکسیژن‌رسانی به جنین، الگوی غیر اطمینان‌بخش قلب جنین، پایین بودن نمره آپگار نوزادان حین تولد و افزایش میزان نیاز به زایمان سزارین، منجر به بروز اثرات نامطلوبی بر روند وضعیت فیزیولوژیک زایمان می‌شود (۴).

مطالعات نشان می‌دهند که عواملی نظیر عوامل روانی، فیزیولوژیکی، اجتماعی، اخلاقی، محیطی و همچنین عوامل فرهنگی و اعتقادی برشدت درد زایمان مؤثرند (۲). بر طبق نتایج حاصل از مطالعات، ترس از درد زایمان، ازجمله فاکتورهای بسیار

[Downloaded from crms.mubabol.ac.ir on 2026-11-02]

مهم در انتخاب روش زایمان سزارین، در زنان باردار به‌ویژه زنان نخست زا می‌باشد (۵، ۶)؛ بنابراین کاهش درد زایمان با کمک انجام روش‌های کاهش درد، تمایل مادران را برای انجام زایمان به روش طبیعی افزایش خواهد داد (۷)، به‌طوری‌که در بسیاری از کشورها به‌ویژه کشورهای پیشرفته، اداره و کنترل لیبر و همچنین تبدیل زایمان به یک تجربه‌ی خوشایند با حداقل درد، به یکی از مهم‌ترین چالش‌های نظام سلامت، تبدیل شده است (۸، ۹).

کاهش درد زایمان به دو روش دارویی و غیر دارویی امکان‌پذیر است. روش‌های دارویی کاهش درد به دلیل بروز آثار جانبی بر مادر و جنین، هزینه‌بر بودن، نیاز به حضور فرد متخصص، وجود کنتراندیکاسیون های طبی در مادر و جنین برای برخی از داروهای تسکین‌دهنده‌ی درد و همچنین بروز اختلال در روند طبیعی زایمان و رفلکس زور زدن مادر، با محدودیت‌هایی همراه بوده است. به همین دلیل اغلب متخصصین بر این باورند که بهتر است به‌منظور کاهش درد زایمان از روش‌های غیر دارویی که برای مادر و جنین بی‌خطر و ایمن‌اند، استفاده شود (۱۰).

روش‌های غیر دارویی کاهش درد زایمان از اجزای مهم مراقبت‌های مامایی می‌باشد. شواهد نتایج مطالعات نشان می‌دهد که تمامی روش‌های غیر دارویی کاهش درد زایمان به‌طور گسترده‌ای رضایت‌مندی مادران را به دنبال داشته است (۷). این روش‌ها به دلیل کم عارضه بودن، کاربری و دسترسی آسان و کم‌هزینه بودن، جایگاه ویژه‌ای را در مراقبت‌های مامایی یافته است. ازجمله روش‌های غیر دارویی کاهش درد زایمان، شامل به‌کارگیری تکنیک های تنفسی، ماساژ، رفلکسولوژی، طب سوزنی، طب فشاری، آروماتراپی، موسیقی‌درمانی و ... می‌باشد (۱۰). مطالعات متعددی به‌منظور تعیین تأثیر موسیقی‌درمانی و آوای قرآن بر کاهش اضطراب و درد زایمان انجام‌شده است، تمامی این مطالعات متفقاً تأثیر آوای قرآن کریم بر درد را تائید کردند (۱۱-۱۳). تاکنون مطالعه‌ای که به‌صورت مروری تأثیر آوای قرآن را بر درد و اضطراب زایمان موردبررسی قرار دهد، انجام نشده است؛ بنابراین، با توجه به سیاست جهانی مبنی بر کاهش میزان زایمان سزارین و لزوم جستجوی راهکارهای غیر دارویی ایمن و تأثیرگذار در کاهش اضطراب و درد زایمان، مطالعه حاضر با هدف ارزیابی و جمع‌بندی نتایج مطالعات انجام‌شده درزمینهٔ اثر استماع آوای قرآن بر زایمان به روش مروری، انجام شد.

مواد و روش‌ها

در این مطالعه‌ی مروری، مقالات چاپ‌شده به زبان انگلیسی و فارسی در پایگاه‌های اطلاعاتی SID، Iranmedex، Magiran، IranDoc، Library، Cochrane، PubMed/MEDLINE، Scopus، Science Direct و Google Scholar مورد جستجو قرار گرفتند. به‌منظور دستیابی به مقالات در منابع فارسی از کلیدواژه‌هایی شامل موسیقی‌درمانی، آوای قرآن کریم، درد زایمان و اضطراب زایمان، استفاده شد. همچنین از کلماتی نظیر anxiety، music، therapy، Quran، Labor pain برای دسترسی به مقالات انگلیسی به‌کاربرده شد. در استراتژی جستجو، هیچ‌گونه محدودیت زمانی در نظر گرفته نشد تا تمامی مقالات منتشرشده تا ماه می سال ۲۰۱۸ بازیابی شوند. برای افزایش جامعیت جستجو، فهرست منابع تمامی مقالات به‌دست‌آمده به شیوه دستی مورد ارزیابی قرار گرفت تا با استفاده از این روش، سایر منابع احتمالی نیز یافت شود.

ازجمله معیارهای ورود به این مطالعه شامل مقالات منتشرشده به زبان فارسی یا انگلیسی درزمینهٔ تأثیر موسیقی‌درمانی و آوای قرآن کریم بر تسکین درد زایمان و دسترسی به متن کامل مقالات، بودند. چنانچه از یک مطالعه، چند گزارش وجود داشت، کامل‌ترین گزارش برای ورود به مطالعه، انتخاب می‌شد. در صورت عدم دسترسی به متن کامل مقالات، مقاله‌ی موردنظر از مطالعه حذف می‌شد.

در مراحل جستجوی مقالات مرتبط، سه رویکرد در نظر گرفته شد. ابتدا با استفاده از Mesh کلیدواژه‌های مرتبط مشخص شده و با استفاده از واژگان کلیدی، جستجو در بانک‌های اطلاعاتی اینترنتی انجام شد. درمجموع ۵۰ مقاله یافت گردید. سپس در این مرحله ابتدا با استفاده از فرم غربالگری خلاصه مقالات، خلاصه مقالات مطالعه شد و ۳۶ مطالعه غیر مرتبط حذف (Exclude) گردید. در مرحله بعدی با استفاده از فرم غربالگری کامل، کل مقالات واردشده از مرحله قبل مطالعه شده و درنهایت ۱۴ مقاله مرتبط و داده‌های آن‌ها مورد ارزیابی قرار گرفتند. بااین‌حال، ما این مقاله را یک مطالعه مروری سیستماتیک در نظر نگرفته و در ابتدا سعی کردیم اثرات موسیقی‌درمانی را بر روند زایمان به‌طور خلاصه بررسی کنیم، سپس به‌طور خلاصه اثرات درمانی گوش فرادادن به آوای قران کریم به‌طور مختصر موردبررسی قرار گرفت و درنهایت با استفاده از ۱۴ مطالعه‌ای که در بالا ذکر شد به بررسی اثرات آوای قران کریم بر میزان درد و اضطراب زایمان پرداختیم.

یافته‌ها

مرور یافته‌ها منجر به تشکیل سه طبقه شد:

۱- موسیقی‌درمانی و تأثیر آن بر درد زایمان:

همان‌طور که بیان‌شده است یکی از روش‌های غیر دارویی کاهش درد زایمان، موسیقی‌درمانی می‌باشد. موسیقی از طریق مکانیسم‌هایی نظیر افزایش اندورفین، تحریک مغز، مهار تحریک گیرنده‌های حسی- محیطی و همچنین کاهش هیجانات و ترس، از شدت درد می‌کاهد (۱۴).

در اکثر موارد مادران باردار در طی فرآیند لیبر و زایمان، سطح بالایی از اضطراب و هیجان را تجربه می‌کنند که این امر خود موجب تشدید درد در آن‌ها می‌شود. موسیقی‌درمانی یکی از ساده‌ترین روش‌ها به‌منظور انحراف فکر است. شل شدن عضلات و انحراف فکر که درنتیجه شنیدن آوای موسیقی موردعلاقه، رخ می‌دهد منجر به کند شدن روند ارسال سیگنال‌های درد به سیستم اعصاب مرکزی شده و درنتیجه آن، مادران درد زایمان را با شدت کمتری احساس می‌کنند (۱۵).

ازجمله فرضیات موجود درزمینهٔ اثر موسیقی بر کاهش درد، بر این باور استوار است که آوای موسیقی به‌منظور ایجاد پاسخ‌های فیزیولوژیک و سایکولوژیک، به‌عنوان یک محرک عمل کرده و بر عملکردهای سمپاتیکی سیستم عصبی مرکزی اثر مهاری دارد. درنتیجه این امر، هیجانات، استرس و تحریک‌پذیری در بیماران کاهش می‌یابد (۱۶).

در طی سالیان اخیر بیش از ۳۰ هزار مطالعه نظام‌مند و تجربی بر روی اثر موسیقی‌درمانی در حیطه‌های مختلف پزشکی به‌ویژه در حیطه کاهش درد انجام‌شده است (۱۷). در مطالعه‌ای که در سال ۲۰۰۵ انجام‌شده است نشان داده شد که با استفاده از موسیقی‌درمانی میزان اضطراب و درد در بیماران بستری در بخش آی سی یو کاهش‌یافته بود (۱۸). همچنین در مطالعه‌ی دیگری نشان داده‌شده است که

[Downloaded from crms.mubabol.ac.ir on 2026-11-02]

موسیقی موجب آرامش، ایجاد خواب، تن آرامی و بهبود علائم حیاتی در بیماران پیش و پس از عمل جراحی‌شده بود (۱۹, ۲۰).

همچنین مطالعات متعددی موسیقی‌درمانی را در کاهش درد زایمان مؤثر دانسته‌اند (۱۳, ۲۱-۲۶). بروس در سال ۲۰۰۴ مطالعه‌ای باهدف بررسی تأثیر صدا درمانی بر نحوه گذراندن دوران بارداری و زایمان انجام داد، نتایج حاصل از این مطالعه نشان‌دهنده تأثیر صدا در کاهش میزان اضطراب مادر و نیز ایجاد آرامش و اداره بهتر درد در حین لیبر و زایمان، بوده است. به گفته مادران در این مطالعه، استفاده از موسیقی به دلیل منحرف شدن فکر و تمرکز از درد و ترس به‌سوی موسیقی، موجب ایجاد آرامش در طول بارداری، لیبر و زایمان شده بود. همچنین این مادران در طی انجام مراحلی نظیر پیگیری تصاویر رایانه‌ای ضربان قلب جنین، معاینه داخلی واژن و تولد نوزاد، استرس کمتری را تجربه کرده و میزان رضایتمندی‌شان از روند زایمان در سطح بالاتری قرار داشت (۲۷).

۲- آوای قرآن کریم:

یکی از مهم‌ترین مسائل در استفاده از موسیقی‌درمانی، انتخاب و نوع موسیقی است. مطالعات نشان داده‌اند که بیمارانی که بر پایه علاقه‌ی شخصی خود موسیقی را انتخاب کرده و گوش می‌دهند، سطح اضطراب، ضربان قلب و فشارخون کمتری را در طی درمان تجربه می‌کنند (۲۸). بر همین اساس، محققان بر این باورند که نوع ضرب‌آهنگ موسیقی نیز می‌تواند در کاهش استرس و اضطراب مؤثر باشد به‌طوری‌که ضرب‌آهنگ تند موجب ایجاد هوشیاری ذهن می‌شود و ذهن را به حالت آماده‌باش درمی‌آورد. این درحالی است که موسیقی با ضرب‌آهنگ آرام، اثراتی نظیر آرامش ذهن، کاهش ضربان قلب، بهبود ریتم تنفس، آرامش بدن و درنهایت کاهش استرس را به دنبال دارد (۱۰, ۲۹).

آوای قرآن کریم، بدون شک یکی از دل‌نشین‌ترین و زیباترین موسیقی‌هاست (۱۱). از باشکوه‌ترین ابعاد اعجاز قرآن، موسیقی ناشی از تلاوت آیات آن می‌باشد که در کشورهای اسلامی به‌ویژه ایران به‌عنوان یک نوع موسیقی عرفانی و دل‌نشین، با اثرات خاص و ضرب‌آهنگ منحصربه‌فرد، مطرح‌شده است و از بعد اعجاز بیانی، بر روی احوالات روحی و روانی انسان، تأثیرگذار است (۳۰). همچنین یکی از مسائل مهم که در هنگام استفاده از روش‌های غیر دارویی کاهش درد مطرح می‌شود، میزان قابلیت پذیرش این نوع درمان‌ها با در نظر گرفتن تفاوت‌های فرهنگی، مذهبی، قومی و اجتماعی است (۳۱). با توجه به حضور فرهنگ غنی اسلامی در کشور ایران و تکیه بر آیه شریفه "الا به ذکر الله تطمئن القلوب" پذیرش آوای قرآن به‌عنوان نوعی از موسیقی دل‌نشین در کشور ما، بالاست (۳۲).

مطالعات متعددی آوای قرآن را به‌عنوان موسیقی به‌منظور مداخله مؤثر و ایمن بر کاهش مشکلات بیماران نظیر کاهش استرس و اضطراب، معرفی کرده‌اند (۳۳-۳۵). مجیدی در مطالعه‌ی خود نشان داد که گوش دادن قرآن در کاهش اضطراب بیماران پیش از اعمال جراحی مؤثر است (۳۴). همچنین نتایج مطالعه چلن و همکاران نشان داد که آوای قرآن کریم به‌عنوان موسیقی می‌تواند مداخله مؤثر و بی‌خطری بر روی مشکلات بیماران ازجمله کاهش استرس، تحریک‌پذیری، کاهش احساس تنهایی، بهبود خلق و تعدیل هیجانات باشد (۳۶). نتایج مطالعه نیکبخت نیز نشان داد که صوت قرآن موجب کاهش اضطراب بیماران قلبی شده است (۳۷). همچنین برخی دیگر از مطالعات، تاثیر آوای قرآن بر کاهش اضطراب مادران قبل و بعد از زایمان سزارین را نیز، نشان داد (۳۸, ۳۹).

آوای قرآن کریم بیانی رسا، سبکی شیوا و آهنگی دلربا دارد که باید این ویژگی به عرصه ظهور برسد و شنوندگان را از گروه‌های مختلف تحت تأثیر قرار داده، جان و هستی آن‌ها را تسخیر نموده و در قبضه خویش آورد، آنگاه است که "إنّ مِنَ البَیانِ لَسِحراً" آشکارا، مشاهده می‌شود (۴۰).

۳- تاثیر آوای قرآن کریم بر زایمان:

استفاده از آوای قرآن به‌عنوان یک روش مداخله‌ای برای کاهش اضطراب مادران و درنتیجه‌ی آن کاهش احساس درد زایمان، در مطالعات مختلف به‌عنوان روش مناسب مورد تائید قرارگرفته است. فروهری در مطالعه‌ی خود تاثیر آوای شنیداری قرآن را به‌عنوان یکی از روش‌های مکمل در کاهش درد زایمان در زنان نخست زا، را نشان می‌دهد و نیز در این مطالعه بیان می‌شود که تأمل کارکنان در بخش بهداشت جامعه، در اعتقادات و باورهای مراجعین بهداشتی و استفاده از مصداق‌های معنوی همچون شنیدن آوای قرآن کریم، در حفظ و ارتقاء بهداشت روانی و گذراندن بحران‌هایی همچون زایمان به‌طور موفقیت‌آمیز، بسیار مؤثر می‌باشد (۱۱). به‌طوری‌که عزیزی و همکاران در مطالعه‌ی خود در سال ۲۰۱۷ نشان دادند که اجرای نمایش معنوی با تکیه‌بر آموزه‌های دینی، به‌طور موفقیت‌آمیزی بر کاهش اضطراب مادران باردار مؤثر است (۳۰).

نتایج مطالعه طهماسبی نشان می‌دهد که شنیدن آوای قرآن در کاهش درد زایمان مؤثر بوده اما نتایج این مطالعه نشان داد که این اثر به‌طور مستقل از نگرش مذهبی واحدهای موردپژوهش، می‌باشد (۴۱). نتایج مطالعه‌ی میرمولایی و همکاران نشان‌دهنده اثر بیشتر آوای قرآن در مقایسه با سایر موسیقی‌ها در کاهش درد زایمان و کاهش طول مدت زایمان بود. این مطالعه نشان داد که آوای قرآن کریم و موسیقی هر دو موجب کاهش درد زایمان حداقل تا ۴ ساعت اول فاز فعال لیبر، راحتی بیشتر مادر و نیز کوتاهی مدت‌زمان زایمان شده است که البته در این میان اثر استماع قرآن بیش از سایر موسیقی‌ها بود (۴۲). در مطالعه‌ای در سال ۲۰۱۴ نیز نتایج مشابه ای گزارش شد. در این مطالعه بیان‌شده است که صوت قرآن را می‌توان در مرحله اول زایمان به‌عنوان یک روش غیر دارویی به‌منظور کنترل درد، کوتاه کردن مرحله اول زایمان و همچنین بهبود پارامترهای دیگر ازجمله علائم حیاتی مادر و جنین، استفاده کرد (۴۳).

سهم الدینی در مطالعه خود بیان می‌کند که شنیدن صوت قرآن کریم در هنگام زایمان به‌ویژه در افرادی که میزان آشنایی بیشتری با قرآن دارند، اثر مثبتی درزمینهٔ کاهش اضطراب دارد. این روش، تکنیکی ارزشمند و مؤثر بر کیفیت و روند زایمان و کاهش سزارین‌های بی‌مورد، است. این مطالعه نشان داد که سطح سرمی هورمون کورتیزول در شنوندگان صوت قرآن در مقایسه با گروه شاهد کاهش‌یافته و این نتیجه می‌تواند بیانگر این نکته باشد که سمع صوت قرآن، در ایجاد آرامش روانی نقش مؤثری دارد (۱۲).

مشخصات و ویژگی‌های مجموع مقالاتی که درزمینه ارتباط آوای قرآن و درد زایمان وجود دارد، در جدول شماره ۱ خلاصه‌شده است.

[Downloaded from crms.mubabol.ac.ir on 2026-11-02]

جدول ۱: مشخصات و ویژگی های مقالات جمع آوری شده در زمینه ارتباط آوای قرآن و درد زایمان

عنوان	نام نویسنده	کشور	نوع مطالعه	تعداد نمونه	یافته‌ها	سال	رفرنس
مداخله ی موسیقی درمانی در کاهش درد و استرس زایمان	نانبخش و همکاران	ایران	نیمه تجربی	۲۰ زن باردار	از نظر روانشناختی، اثر موسیقی آرام بخش از طریق تقویت شرط شدگی مثبت و ایجاد محرکی مطبوع و لذت بخش توجیه می شود که موسیقی ذهن را مهار کرده و از درد منحرف می سازد.	۱۳۷۸	(۲۲)
قرآن کریم و زایمان بی‌درد	مصطفی‌زاده و همکاران	ایران	مروری	--	با توجه به نتایج این مطالعه، می‌توان از آوای قرآن به‌عنوان یک روش درمانی غیر دارویی برای تاثیر درد زایمان و انجام زایمان ایمن، استفاده نمود	۱۳۹۱	(۲۴)
تجارب و ادراکات ماماهای غنایی در مورد درد و دلایل درد و اعتقادات دینی و شیوه‌های تاثیر گذار بر مراقبت از زنان در لیبر	Lydia Aziato	غنا	کیفی- فنومنولوژی	۲۷ نفر از ماماهای زن	بر طبق نتایج حاصل از این مطالعه، ماماها باید برای زنان در حین لیبر یک محیط مناسب فراهم کنند تا بتوانند مناسبات مذهبی خود را اجرا کنند و ماماها باید راهکارهایی متناسب با اعتقادات و رفتارهای مذهبی زنان برای کاهش درد زایمان و مدیریت لیبرشان، استفاده کنند.	۲۰۱۶	(۳۱)
تأثیر دین و معنویت بر درد بعد از عمل، عملکرد همودینامیک و اضطراب پس از سزارین	بیرانوند و همکاران	ایران	کارآزمایی بالینی	۱۶۰ زن باردار در انتظار سزارین (۸۰ نفر در گروه مداخله و ۸۰ نفر در گروه شاهد)	مداخلات مذهبی و معنوی مانند خواندن دعا، می‌تواند به‌عنوان یکی از تکنیک‌های مدیریت درد به روش غیر دارویی برای کاهش درد پس از عمل جراحی سزارین استفاده شود .همچنین خواندن دعا موجب کاهش تهوع و استفراغ پس از عمل و ایجاد آرامش بیشتر برای بیماران شده بود.	۲۰۱۴	(۳۹)
تاثیر آوای قرآن کریم بر میزان اضطراب مادران قبل از عمل سزارین: کارآزمایی بالینی تصادفی شده	میرباقرآجرپز و همکاران	ایران	کارآزمایی بالینی	۸۰ نفر از مادران در انتظار عمل سزارین	با توجه به نتایج این مطالعه، می‌توان از آوای قرآن کریم به‌عنوان یک روش درمانی غیرداروییی، جهت کاهش اضطراب مادران، قبل از عمل سزارین استفاده کرد.	۱۳۸۹	(۳۸)
تاثیر آوای قرآن کریم بر درد زایمان و سایر عوامل مادری و نوزادی در زنان نخست زا	ابراهیمی پور حسین	ایران	تجربی	۶۰ نفر از زنان نخست حامله	می‌توان از استماع آوای قران کریم به‌عنوان روش غیر دارویی در تسکین درد، کوتاه کردن طول مرحله اول، بهبود علائم حیاتی و آپگار نوزاد استفاده نمود.	۲۰۱۴	(۴۳)
تاثیر موسیقی بر درد فاز فعال مرحله اول زایمان زنان	صفدری ده چشمه و همکاران	ایران	کارآزمایی بالینی	۶۰ زن حامله نخست زا	با توجه به اثر تسکینی موسیقی و اثرات مثبت آن در کاهش درد زایمان، می‌توان این روش را به‌عنوان یک تکنیک ارزشمند بر کیفیت و روند زایمان و کاهش سزارین‌های بی‌مورد معرفی نمود.	۱۳۸۷	(۱۳)
بررسی تأثیر تلاوت قرآن در سه ماه آخر بارداری برشدت درد ز ایمان در زنان نخست زا: یک کارآزمایی بالینی	محمدی تبار و همکاران	ایران	کارآزمایی بالینی	۸۷ نفر از زنان نخست زای سالم که در ۲۸ تا ۳۰هفته حاملگی مراجعه کردند	قرائت قرآن قبل از زایمان بر کاهش درد زایمان اثر دارد و فرایند زایمان را تحمل پذیرتر کرده و خاطره معنوی خوشایندی برای مادران ایجاد نماید.	۱۳۹۱	(۴۵)

[Downloaded from crms.mubabol.ac.ir on 2026-11-02]

بررسی اثر موسیقی در کاهش درد و طول مدت لیبر	آجری و همکاران	ایران	کارآزمایی بالینی	۹۹نفر از زنان باردار	گوش دادن به موسیقی با ضرب‌آهنگ تند در فاز اکتیو لیبر می‌تواند سبب کاهش میزان درد و طول مدت لیبر شود.	۱۳۹۱ (۲۱)
بررسی تأثیر آوای قرآن کریم بر میزان اضطراب و سطح سرمی هورمون کورتیزول در مرحله اول زایمان زنان نخست زا	سهم الدینی و همکاران	ایران	کارآزمایی بالینی	۶۰ زن باردار داوطلب زایمان طبیعی	شنیدن آوای قرآن در حین زایمان خصوصاً در افرادی که میزان آشنایی بیشتری با قرآن دارند، تأثیر مثبتی در کاهش اضطراب دارد.	۱۳۹۳ (۱۲)
بررسی اثرات شنیداری آوای قرآن کریم بر درد زایمان	فروهری و همکاران	ایران	کارآزمایی بالینی	۹۰ زن باردار نخست زا	نتایج نشان‌دهنده تاثیر شنیداری آوای قرآن به‌عنوان یکی از روش‌های مکمل در کاهش درد زایمان زنان نخست زا هست.	۱۳۹۰ (۱۱)
اثربخشی آموزه‌های دینی در کاهش اضطراب مادران باردار	عزیزی و همکاران	ایران	مروری	--	اجرای نمایش معنوی با تکیه‌بر آموزه‌های دینی، به‌طور موفقیت‌آمیزی بر کاهش اضطراب در گروه‌های مختلف تأکید می‌کند؛ پیشنهاد می‌شود مطالعات بیشتری درزمینهٔ میزان تأثیر نمایش معنوی مبتنی بر آموزه‌های دینی بر وضعیت اضطراب مادران باردار صورت گیرد.	۱۳۹۵ (۳۰)

بحث و نتیجه‌گیری

در کشور ما دین از مؤثرترین تکیه‌گاه‌های روانی به شمار می‌رود که می‌تواند معنای زندگی را در تمامی عمر فراهم سازد و فرد را از بی‌معنایی نجات دهد. بعضی از شواهد نشان می‌دهند که بسیاری از اختلالات روانی- عاطفی در تعامل با مسائل معنوی قرار داشته و بدون توجه به آن، تشخیص و درمان موفقیت‌آمیز نخواهد بود؛ برای مثال افسردگی، اضطراب و استرس از این نمونه هستند (۴۶). صوت قرآن، به‌عنوان یکی از روش‌های طب مکمل و در کل هر آنچه به‌نوعی با معنویت در ارتباط است، می‌تواند جسم را نیز تحت تأثیر قرار دهد. ازآنجایی‌که درد مفهومی کاملاً ذهنی و چندبعدی است و به عواملی نظیر فاکتورهای جسمی، روانی، اجتماعی و اعتقادی افراد بستگی دارد، یافته‌های این مطالعه نشان می‌دهد که می‌توان از روش استماع صوت قرآن کریم به‌عنوان یک تکنیک آسان، ارزان و غیرتهاجمی برای کاهش اضطراب، درد و طول مدت زایمان در مادران و راحتی بیشتر مادر و جلوگیری از سزارین‌های بی‌مورد، استفاده کرد. ایجاد شرایط و امکانات مساعد در بیمارستان‌ها می‌تواند ضمانت اجرایی خوبی جهت به‌کارگیری این روش، باشد.

[Downloaded from crms.mubabol.ac.ir on 2026-11-02]

References

1. Yazdiha MS, Naghibzadeh M, Ghorbani R, Emadi A, Hoseinzadeh B, Gohari51 A. The Relationship between Types of Delivery and Methods of Anesthesia with Occurrence of Jaundice in Term Neonates. International Journal of Pediatrics. 2018;6(7):7959-64.
2. Trout KK. The neuromatrix theory of pain: implications for selected nonpharmacologic methods of pain relief for labor. Journal of midwifery & Women's Health. 2004;49(6):482-8.
3. Anesthesia ASoATFoO. Practice guidelines for obstetric anesthesia: an updated report by the American Society of Anesthesiologists Task Force on Obstetric Anesthesia. Anesthesiology. 2007;106:843-63.
4. Melzack R, Wall P. Textbook of Pain. London. Churchill Livingstone. 1994:1025-33.
5. Andaroon N, Kordi M, Kimiaei SA, Esmaeili H. Relationship between Intensity of fear of Childbirth with choosing mode of delivery in Primiparous Women. The iranian Journal of Obstetrics, Gynecology and Infertility. 2017;20(5):68-75.
6. Janbabaee G, Moosazadeh M, Agah R, Khani S, Nezammahalleh A, Fallah M. Trend of Cesarean Section and Natural Childbirth in Governmental and Private Hospitals during 2007-2014 and its 2021 Forecast in Mazandaran Province, Iran. Journal of Mazandaran University of Medical Sciences. 2016;25(134):1-11.
7. Geranmayeh M, Rezaeipour A, Haghani H, Akhoondzadeh E. The impact of training on the application of palliative methods for labor pain reduction. Hayat. 2006;12(2):13-21.
8. Roberts CL, Raynes-Greenow CH, Nassar N, Trevena L, McCaffery K. Protocol for a randomised controlled trial of a decision aid for the management of pain in labour and childbirth [ISRCTN52287533]. BMC Pregnancy and Childbirth. 2004;4(1):24.
9. Khani S, Shabankhani B. Can the cesarean rate be reduced in Mazandaran Journal of Mazandaran University of Medical Sciences. 2004;14(45):43-51.
10. Simkin P, Bolding A. Update on nonpharmacologic approaches to relieve labor pain and prevent suffering. Journal of midwifery & women's health. 2012;49(6):489-504.
11. Frouhari S, Honarvaran R, Masoumi R, Robati M, Hashemzadeh I, Setayesh Y. Investigating the auditory effects of Quranic voice on labor pain. Quran med. 2017;2(3):14-8.
12. Sahmeddini MA, Zamani Lari M, Nabi Rahimian M, Danaei L, Beigi N, Habibi H. The Effect of Listening to the Quran on Serum Cortisol Levels and Anxiety in Primiparous Women during the First Stage of Labor. The Iranian Journal of Obstetrics, Gynecology and Infertility.2014; 17(99):1-7.
13. Safdari Dehcheshmaei f, Salehiyan t, Kazemeyan a, Frouzandeh n, Safarzadeh a, Hassanpour a. The effect of music on labor pain in the active phase of the first stage of labor in primiparous women. Journal of Shahrekord Uuniversity of Medical Sciences. 2009;10(4):65-71.
14. Bradt J, Dileo C, Grocke D, Magill L. Music interventions for improving psychological and physical outcomes in cancer patients. Cochrane Database Syst Rev. 2016;15(8); CD006911.
15. Bral EE. CE Credit: Caring for Adults with Chronic Cancer Pain. The American journal of nursing. 2009;98(4):27-33.
16. Cadigan ME, Caruso NA, Haldeman SM, McNamara ME, Noyes DA, Spadafora MA, et al. The effects of music on cardiac patients on bed rest. Progress in cardiovascular nursing. 2011;16(1):5-13.
17. Ebneshahidi A, Mohseni M. The effect of patient-selected music on early postoperative pain, anxiety, and hemodynamic profile in cesarean section surgery. The journal of alternative and complementary medicine. 2008;14(7):827-31.

[Downloaded from crms.mubabol.ac.ir on 2026-11-02]

18. Henry L. Therapeutic music research abstracts: Medical-surgical music therapy: A nursing intervention for the control of pain and anxiety in the ICU: A review of the research literature. Dimens Crit Care Nurs. 2005;14:295-304.
19. R S. psychologische und psychotherapeutiche methoden zur verminderung pracoperativer angst [dissertation]. Germany: University of Bonn. 2001.
.20 Emami Zeydi A, Jafari H, Khani S, Esmaeili R, Gholipour Baradari A. The Effect of Music on the Vital Signs and SpO2 of Patients after Open Heart Surgery: A Randomized Clinical Trial. Journal of Mazandaran University of Medical Sciences. 2011;21(82):73-82.
21. Ajori L, Nazari L, Marefat S, Amiri Z. Effect of Music on Pain and Duration of Labor. Journal of Shahid Sadoughi University of Medical Sciences. 2013;20(5):555-61.
22. Nanbakhsh F, Zadeh Mohammadi A, Jalili N, Ahmadnejad E. The effect of music in reducing the pain and stress during delivery. Urmia Medical Journal. 2009;20(3):209-14.
23. Mirghafourvand M, SehhatieShafaie F, Vosoughi-Niri J. The Effect of Non-Pharmacological Methods of Labor Pain Relief on Mothers' Perceived Stress: ARandomized Controlled Trial. journal of Ardabil University of Medical Sciences. 2014;14(4):398-411.
24. Mostafazadeh F, Asadzadeh F, Rostamneghad M, Khazemzadeh R. Sound therapeutic and painless delivery. The iranian Journal of Obstetrics, Gynecology. 2012;7(2):31-5.
25. Rezaei A, Parhizkar S, Yaghoobi T. Investigation on the effect of music on the intensity of labour pain. Armaghane Danesh. 2000;5(1):17-8.
26. Hanlon T. Mellow music eases labor pain. Prevention. 2004;56(3):138
27. Bruce C. Hospital based obstetrical music therapy: a pilot proogram. Obstet Music Therapy. 2004;18: 2.
28. Brunges M, Avigne G. Music therapy for reducing surgical anxiety. AORN journal. 2003;78(5):816-8.
29. Bradt J, Dileo C, Potvin N. Music for stress and anxiety reduction in coronary heart disease patients. The Cochrane Library. 2013; 28(12):CD006577.
30. Azizi S, Pelarak F, Mohagheghi J. Effectiveness of Religious Teachings in Reducing Anxiety in Pregnant Women. Journal of Religion and Health. 2017;4(2):46-55.
31. Aziato L, Ohemeng HA, Omenyo CN. Experiences and perceptions of Ghanaian midwives on labour pain and religious beliefs and practices influencing their care of women in labour. Reproductive health. 2016;13(1):136.
32. Mirbagher Ajorpaz N, Aghajani M, Shahshahani M. The effects of music and Holy Quran on patient's anxiety and vital signs before abdominal surgery. Journal of Evidence-Based Care. 2011;1(1):63-76.
33. Saged AAG, Yusoff MYZM, Latif FA, Hilmi SM, Al-Rahmi WM, Al-Samman A, et al. Impact of Quran in Treatment of the Psychological Disorder and Spiritual Illness. Journal of religion and health. 2018:1-14.
34. Majidi S. Recitation Effect of Holy Quran on Anxiety of Patients Before Undergoing Coronary Artery Angiography. Journal of Guilan University of Medical Sciences. 2004;13(49):61-7.
35. Heidari M, Shahbazi S. Effect of Quran and Music on Anxiety in Patients during Endoscopy. Knowledege & Health. 2013;8(2):Page: 67-70.
36. Chlan L, Tracy MF. Music therapy in critical care: Indications and guidelines for invention. Critical care nurse. 1999;19(3):35.
37. Nikbakht E. Seeking Assistance from Quran e Karim for Physical Healing. Tehran, Gebleh Publication. 1999.
38. Mir Bagher AjorPaz N, Ranjbar N. Effects of Recitation of Holy Quran on Anxiety of Women before Cesarean Section: A Randomize Clinical Trial. Qom University Medical Science Journal. 2010;4(1):15-9.
39. Beiranvand S, Noaparast M, Eslamizade N, Saeedikia S. The effects of religion and spirituality on postoperative pain, hemodynamic functioning

[Downloaded from crms.mubabol.ac.ir on 2026-11-02]

and anxiety after cesarean section. Acta Medica Iranica. 2014; 52(12):909-915.

40. Mirbagher Ajorpaz N, Aghajani M. The effects of music and Holy Quran on patients' anxiety and vital signs before abdominal surgery. Evidence Based Care. 2011;1(1):63-76.
41. Tahmasebi M. Relationship of religious attitude with rate of effect Quran sound on the labor pain of primipar women refer to the 17 shahrivar hospital. MSc. Dissertation. Mashhad University of medical sciences, faculty of nursing and midwifery. 1998.
42. Mirmolaee T. Comparison effect of Quran sound and music on the pain intensity in active phase of first stage of labor in primipar women hospitalization in tow hospital in Tehran. Tehran: Tehran University of Medical Sciences. 1998.
43. Bayrami R, Ebrahimipour H. Effect of the Quran sound on labor pain and other maternal and neonatal factors in nulliparous women. Journal of Research & Health Social Development & Health Promotion Research Center. 2014;4(4):898-902.
44. Jafari H, Bagheri-Nesami M, Abdoli-Nejad MR. The Effect of Quran Recitation and Religious Music on Mental and Physical Health: A Review Article. Clinical Excellence. 2016;4(2):1-14.
45. Mohammaditabar S, Rahnama P, Kiani A, Heidari M. Effect of Quran citation during third trimester of pregnancy on severity of labor pain in primiparas women: a clinical trial. Payesh. 2012;11(6):901-6.
46. Bolhari J, Naziri G, Zamanian S. Effectiveness of spiritual group therapy in reducing depression, anxiety, and stress of women with breast cancer. Journal of Woman and Society. 2012;3(1):85-115.

[Downloaded from crms.mubabol.ac.ir on 2026-11-02]

NOVIN Health Journal

Review

The Effect of Holy Quran Voice on Reducing Pain and Anxiety During the Labor: A Review Study

Malihe Nourollahpour Shiadeh (MSc)[1,2], Soghra Khani (PhD)[1,2*]

Received: 10 Aug 2018 **Revised: 31 Dec 2018** **Accepted: 9 Jan 2019**

Abstract

Background and Objective: vaginal delivery is one of the most beautiful events in every woman's life, although it is a tense reality. The labor pain is the furthermost severe pain which women encounter during their lifetime. Therefore, reduce of labor pain using supporting methods can lead to increase maternal tendency to vaginal delivery. As in many developed countries, the management of labor pain, as well as the transformation of childbirth into a pleasant experience, has become one of the main challenges of the health system. Therefore, this study was conducted with the aim of reviewing the effect of Holy Quran voice on pain and anxiety in childbirth.

Methods: In this literature review study, English and Persian articles were searched in four national databases (SID, Iranmedex IranDoc and Magiran) and five international databases (Cochrane Library, MEDLINE, Scopus, Science-Direct and Google Scholar) up to May, 2018. The following keywords were used in search strategy: music therapy, voices The Holy Qur'an, labor pain and labor anxiety.

Results: Our literature review showed that hearing of Holy Quran voice has positive remedy effects on stress, anxiety, fear of delivery, pain intensity and duration of delivery. Moreover, it is effective on greater maternal comfort, better tolerance of labor pain, improvement of vital signs of mother and her fetus, increase of maternal satisfaction with vaginal delivery and prevent of unnecessary cesareans.

Conclusion: The findings of this study suggest that listen to sound of the Quran could be an easy, inexpensive and non-invasive technique to reduce the anxiety, pain, labor time and cesarean, and also for more mother's convenience and preventing unnecessary section. Providing the suitable conditions and facilities in hospitals can be a good guarantee to apply this method.

1. Sexual and Reproductive Health Research Center, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran
2. Department of Midwifery and Reproductive Health, Nursing and Midwifery School, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran

*** Corresponding Author:**
Soghra Khani
Address: Sexual and Reproductive Health Research Center, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran
Tel: +98 9111120639
Email: khanisog343@gmail.com

Keywords: Holy Quran voice, Labor pain, Anxiety

Please cite this article as: Nourollahpour Shiadeh M, Khani K. The effect of Holy Quran voice on reducing pain and anxiety during the labor: a review study. Novin Health J. 2019; 3(2):1-10.

[Downloaded from crms.mubabol.ac.ir on 2026-11-02]